

Datu valsts inspekcija

Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, tālr. 67223131, e-pasts pasts@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

[...]
eAdresē

Lēmums

Rīgā, 02.03.2026.

Nr. 1-2.3/5-DVI

Par Datu valsts inspekcijas faktiskās rīcības apstrīdēšanu

[1] Datu valsts inspekcijā (turpmāk – Inspekcija) saņemts [...] (turpmāk – Iesniedzēja) 2026. gada 30. janvāra iesniegums (reģ. Inspekcijā 03.02.2026. ar Nr. 7-4.2/54-S; turpmāk – Sūdzība), kurā Iesniedzēja apstrīd Inspekcijas 2025. gada 11. augusta atbildi Nr. 2-4.2/1074-N “*Par sūdzības izskatīšanas iznākumu*” (turpmāk – Atbildes vēstule) un lūdz atkārtoti izskatīt Iesniedzējas Sūdzību pēc būtības, atzīstot Inspekcijas Atbildes vēstuli par prettiesisku.

[2] Izvērtējot Sūdzībā minēto un Inspekcijas rīcībā esošo informāciju, Inspekcija

konstatē:

[2.1] 2025. gada 30. aprīlī Inspekcijā saņemta Iesniedzējas sūdzība (reģ. Inspekcijā 06.05.2025. Nr. 2-4.2/680-S; turpmāk – Sākotnējā sūdzība) par Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – VID) veikto Iesniedzējas personas datu apstrādi, nesniedzot Iesniedzējai pilnvērtīgu informāciju par Iesniedzējas personas datu apstrādes tiesisko pamatu, t.sk. bez Iesniedzējas piekrišanas pieprasot informāciju par Iesniedzējas kontu izejošajiem darījumiem no AS “Swedbank” un Beļģijas Karalistes nodokļu administrācijas. Iesniedzēja uzskata, ka VID, apstrādājot Iesniedzējas datus, ir pārkāpis Vispārīgā datu aizsardzības regulā (turpmāk – Datu regula)¹ noteiktās personas datu aizsardzības prasības, it sevišķi Datu regulas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā noteikto datu minimizēšanas principu, jo Iesniedzējas ieņēmumu/ienākumu pārbaudei, Iesniedzējas ieskatā, VID nebija nepieciešama informācija par Iesniedzējas konta izejošajiem darījumiem.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)

Iesniedzēja arī nesaskata pamatojumu Iesniedzējas personas datu apstrādei (glabāšanai) visa Iesniedzējas mūža garumā, jo uzskata, ka VID tādējādi pārkāpj Datu regulas 17. pantu, kas uzliek pārzinim pienākumu dzēst personas datus, ja personas dati vairs nav nepieciešami saistībā ar nolūkiem, kādos tie tika vākti².

Iesniedzēja Sākotnējai sūdzībai ir pievienojusi VID 2025. gada 31. marta vēstuli Nr. 31.3/17.17/36793 "Par iesnieguma izskatīšanu" (turpmāk – VID vēstule), kurā VID, atbildot uz Iesniedzējas informācijas pieprasījumu, informē par Iesniedzējas personas datu apstrādes tiesisko pamatu un mērķi, kā arī datu glabāšanas ilgumu. No VID vēstules satura konstatējams, ka starp Iesniedzēju un VID ir ilgstoša sarakste par Iesniedzējas gada ienākumu deklarācijām, jo Iesniedzējas kredītiestādes sniegtā informācija par Iesniedzējas ienākumiem būtiski atšķiras no VID rīcībā esošas informācijas. VID vēstulei ir pievienoti AS "Swedbank" un "PPS EU" SA³ ("Monesa EU" SA ir "PPS EU" SA pakalpojumu sniedzējs (aģents)) sniegtie Iesniedzējas norēķinu kontu pārskati par periodu no 2021. gada 1. janvāra līdz 2022. gada 31. decembrim. VID vēstulē arī norāda, ka Iesniedzēja iesniedza informāciju par vienu no Iesniedzējas AS "Swedbank" esošajiem kontiem, taču VID bija pieejama informācijai, ka Iesniedzējai ir arī cits AS "Swedbank" konts, par kuru Iesniedzēja informāciju nesniedza.

[2.2] Ņemot vērā Sākotnējā sūdzībā norādīto, Inspekcija sagatavoja Atbildes vēstuli, kurā informēja Iesniedzēju, ka personas datu apstrāde var tikt atzīta par tiesisku, ja atbilst kādam no Datu regulas 6. panta 1. punktā minētajiem tiesiskajiem pamatiem un notiek, ievērojot Datu regulas 5. pantā norādītos principus personas datu apstrādei. Inspekcijas amatpersona secināja, ka, ievērojot VID vēstulē norādītos tiesiskos apsvērumus, apstrādes mērķi un atsauces uz normatīvajiem aktiem, VID veiktā Iesniedzējas personas datu apstrāde atbilst Datu regulas 6. panta 1. punkta c) apakšpunktam, proti, apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uz pārzini attiecināmu juridisko pienākumu.

Atbildes vēstulē Inspekcija informēja, ka Iesniedzējai ir tiesības lūgt dzēst Iesniedzējas personas datus, kā to paredz Datu regulas 17. pants. Taču šīs tiesības nav absolūtas, un ievērojot Datu regulas 17. panta 3. punktā minēto VID var atteikties dzēst Iesniedzējas personas datus, vienlaikus pamatojot atteikumu un nepieciešamību turpināt datu apstrādi. Iesniedzēja tika aicināta vērsties VID, lai noskaidrotu Iesniedzējas personas datu apstrādes (glabāšanas) termiņa noteikšanas pamatojumu.

[2.3] 2026. gada 30. janvārī Inspekcijā saņemta Iesniedzējas Sūdzība, kurā Iesniedzēja minot arī Sākotnējā sūdzībā uzskaitītos apsvērumus, t.sk. norādot, ka AS "Swedbank" 2024. gada 10. aprīlī ir ieturējusi komisijas maksu 12 *euro* apmērā par to, ka ir izsniegusi VID pieprasīto informāciju par Iesniedzējas bankas kontā esošo naudas plūsmu, uzskata, ka Inspekcija nav pienācīgi izskatījusi tās Sākotnējo sūdzību, jo nav konstatējusi pārkāpumus VID veiktajās darbībās ar Iesniedzējas personas datiem. Iesniedzēja uzskata, ka VID, apstrādājot Iesniedzējas personas datus ir pārkāpis personas datu aizsardzības regulējuma prasības, bez pienācīga tiesiskā pamatojuma iegūstot arī Iesniedzējas kontu izejošās plūsmas datus, t.sk., iegūstot arī trešo personu personas datus, kas uzskatāma par nesamērīgu iejaukšanos Iesniedzējas un šo personu privātajā dzīvē. Iesniedzēja arī uzskata, ka VID noteiktais Iesniedzējas personas datu glabāšanas termiņš ir nesamērīgs un neatbilstošs Datu regulas prasībām.

² Datu regulas 17. panta 1. punkta a) apakšpunkts

³ Beļģijā reģistrēta elektroniskās naudas iestāde

Iesniedzēja Sūdzībai pievienojusi divus tiesas lēmumus – 1) Latvijas Republikas Senāta [...] lēmumu lietā Nr. [...], kurā Senāts, izskatot Iesniedzējas blakus sūdzību, secina, ka tiesai ir jāpārbauda, vai VID informācijas pieprasījums nav pretiesisks un patvaļīgs, vērtējot informācijas pieprasījuma iespējamo pretiesiskumu atbilstoši normatīvo aktu prasībām, t.sk. personas datu apstrādes jomā; un 2) Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu nama tiesneses [...] lēmumu par lietas Nr. [...] ierosināšanu par VID informācijas pieprasījuma, ar kuru Iesniedzējai uzlikts sniegt uz viņas vārda kredītiestādēs reģistrēto kontu izrakstu izejošo plūsmu par 2021., 2022. un 2023. gadu, pretiesiskumu.

Nemot vērā iepriekš minēto, t.sk. tiesas lēmumos secināto, Iesniedzēja lūdz atkārtoti izvērtēt VID īstenoto Iesniedzējas personas datu apstrādes tiesiskumu.

[3] Izvērtējot Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, kā arī konstatētos apstākļus un to juridisko vērtējumu, Inspekcija

secina:

[3.1] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 89. panta pirmo daļu iestādes faktiskā rīcība ir iestādes rīcība publisko tiesību jomā, kas neizpaužas tiesību akta veidā un kas ir vērsta uz faktisko seku radīšanu, ja privātpersonai uz šo rīcību ir tiesības vai šīs rīcības rezultātā ir radies vai var rasties personas subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārums. Par faktisko rīcību atzīstamas arī iestādes darbības, kas neatkarīgi no iestādes nodoma rada tādas faktiskās sekas, kuru rezultātā privātpersonai ir radies vai var rasties būtisks tiesību aizskārums. Atbilstoši APL 89. panta otrajai daļai faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa. Savukārt, saskaņā ar APL 91. panta ceturto daļu, privātpersona iestādes faktisko rīcību var apstrīdēt un pārsūdzēt tāpat kā administratīvo aktu. Ievērojot minēto, Inspekcijas Atbildes vēstule ir uzskatāma par iestādes faktisko rīcību, kas apstrīdama tāpat kā administratīvais akts.

[3.2] Saskaņā ar APL 79. panta pirmo daļu, administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveida izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, - viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Ņemot vērā lēmuma [1] punktā norādīto attiecībā uz Sūdzības saņemšanas dienu, Inspekcija secina, ka Sūdzība ir iesniegta termiņā, līdz ar to tās izskatīšana ir pieļaujama.

[3.3] Saskaņā ar APL 81. panta pirmo daļu, augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. APL 81. panta piektajā daļā ir noteikts, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. APL 76. panta trešajā daļā ir noteikts, ka administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums. Līdz ar to, Inspekcijas direktore kā augstāka amatpersona, atkārtoti izskata Iesniedzējas lietu pēc būtības, vērtē un pārbauda, vai Inspekcijas amatpersona ir pienācīgi izvērtējusi visus Sākotnējā sūdzībā minētos argumentus.

[3.4] Pirms Iesniedzējas Sūdzības detalizētas izskatīšanas, Inspekcijas direktore norāda, ka Inspekcijas kompetencē neietilpst VID uzsāktu administratīvo procesu nepieciešamības un pamatotības vērtēšana, t.sk., Inspekcija nav kompetenta izvērtēt, kāds informācijas apjoms VID ir nepieciešams, lai pierādītu, ka persona nav veikusi nodokļu maksājumus atbilstoši normatīvo aktu prasībām, jo tikai VID atbilstoši Valsts ieņēmumu dienesta likuma 3. pantam ir pilnvarots veikt nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas teritorijā.

Vienlaikus, kā personas datu apstrādes uzraudzības iestāde, kuras kompetence ir noteikta Datu regulas 55. - 58. pantā un Datu likuma 4. - 5. pantā, Inspekcija var pārbaudīt, vai konkrētajā gadījumā Iesniedzējas personas dati ir apstrādāti tiesiski. Tas nozīmē, ka Inspekcija var pārbaudīt, vai 1) VID pastāvēja tiesiskais pamats Iesniedzējas personas datu apstrādei; 2) vai VID veiktā Iesniedzējas personas datu apstrāde ir bijusi samērīga, proti, vai apstrādātais Iesniedzējas personas datu apjoms nav acīmredzami neatbilstošs apstrādes nolūkam (iestāde nav rīkojusies patvaļīgi); 3) vai VID, būdams pārzinis Datu regulas 4. panta 7) apakšpunkta izpratnē, ir ievērojis Iesniedzējai kā datu subjekta Datu regulā paredzētās tiesības. Līdz ar to Inspekcijas var vērtēt tikai VID veikto Iesniedzējas personas datu apstrādes procesu, nevērtējot, cik pamatota ir bijusi VID uzsāktā Iesniedzējas nodokļu nomaksas pārbaude.

[3.5] Ievērojot Iesniedzējas Sūdzībā izteikto lūgumu, Inspekcijas direktore atkārtoti izvērtēja Iesniedzējas Sūdzībā un Sākotnējā sūdzībā iekļautos argumentus. Ņemot vērā, ka kopumā Iesniedzējas argumenti ir iedalāmi 4 jautājumu grupās, Inspekcija sniegs detalizētu vērtējumu par tiem atbilstoši to saturam:

[3.5.1] Tiesiskais pamats Iesniedzējas personas datu apstrādei

[3.5.1.1] Iesniedzēja piekrīt, ka VID ir tiesības savas kompetences ietvaros iegūt dažāda satura informāciju, taču VID rīcībai ir jāatbilst normatīvo aktu prasībām. Iesniedzēja uzskata, ka VID šīs prasības ir pārkāpis, veicot prettiesisku Iesniedzējas personas datu apstrādi. Iesniedzējas ieskatā šis prettiesiskums ir izpaudies tajā, ka, neskatoties uz Iesniedzējas paustajiem iebildumiem, VID ieguva informāciju no kredītiestādēm, nepastāvot tiesiskam pamatam šādas informācijas iegūšanai un bez Iesniedzējas piekrišanas.

Kā norādīts jau Inspekcijas Atbildes vēstulē, lai personas datu apstrāde būtu tiesiska, tai ir jāatbilst kādam no Datu regulas 6. panta 1. punktā uzskaitītajiem tiesiskajiem pamatiem. Šie pamati ir vairāki, un tikai viens no tiem ir datu subjekta piekrišana (Datu regulas 6. panta 1. punkta a) apakšpunkts). Savukārt, citi tiesiskie pamati paredz personas datu apstrādi arī bez datu subjekta piekrišanas. Līdz ar to Iesniedzējas arguments par to, ka Iesniedzējas dati tika apstrādāti bez Iesniedzējas piekrišanas nenozīmē, ka konkrētā personas datu apstrāde ir bijusi prettiesiska, ja ir identificējams kāds cits no Datu regulas 6. panta 1. punktā uzskaitītajiem tiesiskajiem pamatiem.

Ņemot vērā Iesniedzējas iesniegto informāciju, konstatējams, ka Iesniedzējas personas datu apstrāde notika pamatojoties uz likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 2. panta 1. punktu, 8. panta 8. punktu, 10. panta pirmās daļas 5. punktu⁴, likuma “Par nodokļiem un nodevām” 18. pantu un

⁴ Jānorāda, ka likums “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 2026. gada 1. janvārī zaudēja spēku ar Valsts ieņēmumu dienesta likuma pieņemšanu

likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 21. panta 2. punktu, līdz ar to secināms, ka tiesiskais pamats šādai personas datu apstrādei ir Datu regulas 6. panta 1. punkta e) apakšpunkts, kas nosaka, ka apstrāde ir vajadzīga, lai izpildītu uzdevumu, kuru veic sabiedrības interesēs, jo nodokļu administrēšana un cīņa pret krāpšanu nodokļu jomā ir uzskatāmas par sabiedrības interesēs veicamu uzdevumu.⁵ Ievērojot Iesniedzējas tiesisko un faktisko situāciju, ir pamatoti uzskatīt, ka VID bija tiesiskais pamats apstrādāt Iesniedzējas personas datus, jo VID ir atbildīgs par nodokļu administrēšanu.

Tā kā persona, pret kuru VID uzsāk izmeklēšanu par nodokļu nomaksas pārkāpumiem, ne vienmēr pati piekrīt un iesniedz visu informāciju par tās naudas plūsmām un darījumiem, tad likums paredz VID pilnvaras apstrādāt personas datus arī bez datu subjekta piekrišanas, pretējā gadījumā, VID nevarētu pilnvērtīgi īstenot likumā paredzētās funkcijas un uzdevumus, līdz ar to VID bija tiesiskais pamats apstrādāt Iesniedzējas personas datus, neskatoties uz to, ka Iesniedzēja tam nedeva savu piekrišanu.

[3.5.1.2] Iesniedzēja uzskata, ka VID nav tiesiskā pamata Iesniedzējas personas datu apstrādei, jo VID, vērsoties pie Iesniedzējas kredītiestādēm, savu informācijas pieprasījumu pamatojis ar Kredītiestāžu likuma 63. panta pirmās daļas 11. punktu. Iesniedzēja uzskata, ka viņas gadījumā nav iestājies neviens no šajā normā minētajiem priekšnoteikumiem informācijas iegūšanai no kredītiestādes. Iesniedzēja uzskata, ka šāda informācijas pieprasīšana kārtība, citējot Senātu, “paver ceļu iestādes patvaļai”.

Turklāt par informācijas izsniegšanu VID AS “Swedbank” piemēroja Iesniedzējai komisijas maksu 12 *euro* apmērā, kas tika noņemta no Iesniedzējas norēķinu konta.

Norādāms, ka VID vēstulē ir minēts, ka informācija no kredītiestādēm AS “Swedbank” un “PPS EU” SA tika pieprasīta pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 63. panta pirmās daļas 11. punkta c) apakšpunktu, tātad informācijas pieprasījums kredītiestādēm tika pamatots ar to, ka Iesniedzēja neveic nodokļu maksājumus atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Ievērojot VID uzsāktā administratīvā procesa saturu un būtību, šī norma ir atbilstoša Iesniedzējas personas datu pieprasīšanas pamatojumam, jo VID bija pieejama informācija, ka Iesniedzējas konta apgrozījums ir būtiski lielāks, nekā Iesniedzējas ienākumi⁶.

Pēc būtības Iesniedzēja tulko Kredītiestāžu likuma 63. panta pirmās daļas 11. punkta c) apakšpunktu gramatiski un uzskata, ka pieprasījums ir veicams tikai tad, kad konstatēts, ka nodokļu maksājumi netiek veikti atbilstoši normatīvo aktu prasībām, taču tiesību normu piemērotājam ir jātulko tiesību normas atbilstoši to jēgai un mērķim, nevis tās jālasa un jāsaprot burtiski. Konkrētajā gadījumā ir acīmredzams, ka minētā tiesību norma piemērojama gadījumiem, kad iestādei ir pamatotas aizdomas, ka maksājumi netiek veikti. Kā jau minēts, VID šādas pamatotas aizdomas bija.

Šāds informācijas iegūšanas regulējums un procedūra ir atbilstoša personas datu apstrādes prasībām, proti, tas nozīmē, ka viens pārzinis (VID) var pieprasīt citam pārzinim (kredītiestādei) izsniegt datu subjekta personas datus, jo šādu datu izsniegšanu paredz normatīvie akti. Iepriekš minētā

⁵ Skat. EST sprieduma lietā Nr. C-175/20 “SIA “SS” pret Valsts ieņēmumu dienestu” 70. punktu.

⁶ VID Vēstulē norādītā informācija - AS “Swedbank” 2021.gadā kredīta apgrozījums 35 153,50 EUR, ienākumi (pēc nodokļu nomaksas) 699,68 EUR, starpība 34 453,82 EUR. AS “Swedbank” 2022.gadā kredīta apgrozījums 28 757,19 EUR, ienākumi (pēc nodokļu nomaksas) 2 557,20 EUR, starpība 26 199,99 EUR.

norma ir izveidota datu subjekta interešu aizstāvībai, lai tikai likumā noteiktos gadījumos VID kā pārzinis varētu piekļūt cita pārziņa rīcībā esošiem personas datiem. Pretējā gadījumā kredītiestāde kā pārzinis šādus datus VID izsniegt nevarētu.

Papildus tam Kredītiestāžu likuma 63. panta pirmās daļas 11. punkts nosaka, ka šāda informācija tiek pieprasīta, pamatojoties uz pieprasījumu, kuru ir akceptējis VID ģenerāldirektors, viņa vietnieks vai nodokļu administrēšanas struktūrvienības vadītājs vai viņa vietnieks, attiecīgi šāds pieprasījums pats par sevi nevar būt patvaļīgs, bet ir saskaņojams ar VID vadības līmeņa amatpersonām, kas izvērtē šī pieprasījuma nepieciešamību katrā individuālā situācijā.

Ievērojot visu iepriekš minēto, Inspekcijas direktore secina, ka VID bija tiesiskais pamats (Datu regulas 6. panta 1. punkta c) apakšpunkts) pieprasīt Iesniedzējas kredītiestāžu kontu izrakstus, pamatojoties uz Kredītiestāžu likuma 63. panta pirmās daļas 11. punkta c) apakšpunktu.

Attiecībā par Sūdzībā minēto komisijas maksu, norādams, ka tās piemērošanas samērīguma un pamatotības vērtējums nav Inspekcijas kompetencē. Izprotot Iesniedzējas neapmierinātību par šādas komisijas maksas piemērošanu, aicinām vērsties AS “Swedbank”, kura var sniegt skaidrojumu par piemērotās komisijas maksas apmēru un nepieciešamību, vai, ja Iesniedzēja uzskata, ka kredītiestāde ir pārkāpusi savas pilnvaras, vērsties Latvijas Bankā, kas uzrauga kredītiestāžu darbību.

[3.5.2] Iesniedzējas personas datu apstrādes nolūks

Iesniedzēja norāda, ka sadarbojās ar VID, sniedzot VID nepieciešamo informācijas apjomu, tāpēc uzskata, ka pilni kontu izraksti VID objektīvi nebija nepieciešami, norādīto mērķu sasniegšanai, jo izejošā naudas plūsma nesniedz ieskatu Iesniedzējas ienākumos. Tāpēc Iesniedzēja secina, ka VID pieprasījums kredītiestādēm ir tiešā pretrunā ar VID apstrādes nolūkiem, jo VID nav paskaidrojis, kāpēc bija nepieciešams iegūt informāciju par Iesniedzējas izejošo naudas plūsmu. Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcija nepamatoti ir secinājusi, ka VID rīcība atbilst tiesību normām. Iesniedzēja uzskata, ka Inspekcijas rīcība ir pavirša un norāda uz to, ka Inspekcija ir izskatījusi Iesniedzējas Sākotnējo sūdzību bez pienācīgas rūpības, jo nav vērtējusi, vai juridiskais pienākumus ir izpildīts atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajiem priekšnoteikumiem.

Kā norādīts jau iepriekš Inspekcija nevar izvērtēt, kādus tieši pierādījumus VID izmanto administratīvajā procesā, šis jautājums ir vienīgi VID kā procesa virzītāja kompetencē. Inspekcija var izvērtēt, vai personas datu apstrāde šī procesa ietvaros ir bijusi tiesiska un samērīga. Kā norādīts jau [3.5.1.1] apakšpunktā, tad personas piekrišana ir tikai viens no tiesiskajiem pamatiem personas datu apstrādei. Normatīvie akti paredz VID pilnvaras, iegūt personas datus, ja ir pamats uzskatīt, ka persona ir pārkāpusi normatīvo aktu prasības, piemēram, attiecībā uz nodokļu nomaksu.

Vienlaikus Inspekcija var izvērtēt, vai VID veiktā Iesniedzējas personas datu apstrāde bija atbilstoša personas datu apstrādes nolūkam. VID vēstulē, ir norādīts, ka, VID pārbaude ir uzsākta, jo Iesniedzējas kredītiestādes sniegtā informācija būtiski atšķīrās no VID informācijas par Iesniedzējas ienākumiem, kā arī, lai pārliecinātos, vai Iesniedzējas gada ienākumu deklarācijās par 2021. un 2022. gadu ieņēmumi no saimnieciskās darbības deklarēti pilnā apmērā. Papildus tam VID rīcībā bija informācija, ka, lai gan Iesniedzēja iesniedza informāciju par vienu no saviem kontiem AS “Swedbank”, uz Iesniedzējas vārda AS “Swedbank” ir arī cits konts, par kuru Iesniedzēja neiesniedza informāciju, kā arī Iesniedzējai ir konts ārvalstu kredītiestādē. Ievērojot visus šo apstākļus un

apsvērumus, kā arī to, ka Iesniedzēja nenorādīja ienākumus no visiem Iesniedzējas kontiem, VID bija nepieciešams iegūt pārbaudei nepieciešamo informāciju nepastarpināti, proti, vēršoties Iesniedzējas kredītiestādē.

Jānorāda, ka likuma “Par nodokļiem un nodevām” 22.³ panta pirmā daļa⁷ nosaka, ka kredītiestādes sniedz VID informāciju par klientu – fizisku personu, kas ir Latvijas Republikas rezidenti kontu apgrozījumu, kas pārsniedz šajā normā noteiktās summās, lai veicinātu nodokļu maksātāju labprātīgu nodokļu nomaksu. Tas nozīmē, ka Iesniedzējas personas datu apstrādes sākotnējais nolūks šajā gadījumā bija labprātīgas nodokļu nomaksas veicināšana. Attiecīgi secināms, ka VID Iesniedzējas personas datu apstrādi uzsāka, lai uzlabotu nodokļu nomaksu, savu funkciju izpildes ietvaros, identificējot personas, kuru kontu apgrozījums liecina par iespējamiem nodokļu nomaksas pārkāpumiem. VID konstatējot Iesniedzējas konta apgrozījuma atšķirības, no VID rīcība esošās informācijas, pamatojoties uz likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 2. panta 1) punktu, kas nosaka, ka VID uzdevums ir nodrošināt valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu, un lai to panāktu VID var izsekot jebkuras fiziskās personas saimniecisko un juridisko darbību,⁸ turpināja Iesniedzējas personas datu apstrādi, t.sk. vēršoties kredītiestādēs, kurās Iesniedzējai bija atvērti konti. Attiecīgi secināms, ka turpmākie Iesniedzējas personas datu apstrādes nolūki, t.sk. vēršoties kredītiestādes atbilst sākotnējam Iesniedzējas personas datu apstrādes nolūkam, jo kopumā bija vērsti uz valsts noteikto nodokļu apmaksas veicināšanu.

Rezumējot konstatējams, ka VID saņemot informāciju no Iesniedzējas kredītiestādes bija pamats izvērtēt, vai ir noticis nodokļu nomaksas pārkāpums, tāpēc VID bija pamats apstrādāt Iesniedzējas personas datus, lai pārbaudītu, vai neatbilstības viņas konta apgrozījumā ir saistītas ar nodokļu nomaksas pārkāpumiem. VID veiktie informācijas pieprasījumi Iesniedzējas kredītiestādēm atbilst šī nolūka sasniegšanai. VID veiktais personas datu apstrādes nolūks atbilst VID funkcijām un uzdevumiem, kā arī konkrētajiem tiesiskajiem apstākļiem. Vērtējot visu pieejamo informāciju kopsakarā, Inspekcijas direktore secina, ka Iesniedzējas personas datu apstrāde atbilst nolūkam, kādam VID šos datus pieprasīja un apstrādāja.

[3.5.3] Iesniedzējas un trešo personu datu apstrādes samērīgums

Iesniedzēja uzskata, ka VID norādītais personas datu apstrādes mērķis nav samērīgs ar informācijas apjomu, kas ir ticis apstrādāts, jo VID mērķis ir ienākumu/ieņēmumu pārbaude, līdz ar to Iesniedzēja uzskata, ka VID nav bijis pamata iegūt informāciju par izejošo naudas plūsmu. Iesniedzēja uzskata, ka datu pieprasījumi nevar būt visaptveroši un tiem jāatbilst konkrētiem mērķiem un jābūt pamatojumiem. Līdz ar to Iesniedzēja uzskata, ka iegūstot tik plašu informāciju par

⁷ (1) Lai veicinātu nodokļu maksātāju labprātīgu nodokļu nomaksu, kredītiestāde un maksājumu pakalpojumu sniedzējs līdz katra gada 1. februārim iesniedz Valsts ieņēmumu dienestam informāciju par klientiem — fiziskajām personām, kas ir Latvijas Republikas rezidenti, — kuru pieprasījuma noguldījuma kontu un maksājumu kontu (tajā skaitā slēgto pieprasījuma noguldījuma kontu un maksājumu kontu) iepriekšējā gada kopējā debeta vai kredīta apgrozījuma summa vienas kredītiestādes vai maksājumu pakalpojumu sniedzēja ietvaros ir 15 000 *euro* vai vairāk, kā arī kuru maksājumu kontā iepriekšējā gadā ieskaitītās skaidrās naudas kopējā summa vienas kredītiestādes vai maksājumu pakalpojumu sniedzēja ietvaros ir 7000 *euro* vai vairāk.

⁸ Likuma “Par Valsts ieņēmumu dienestu” 8. panta 8) punkts - 8) lai izpildītu šajā pantā noteiktos uzdevumus, seko jebkuru juridisko un fizisko personu saimnieciskajai un finansiālajai darbībai;

Iesniedzējas ienākumiem un izdevumiem, VID nesamērīgi iejaucas Iesniedzējas privātajā dzīvē, t.sk. iegūstot citu fizisko personu personas datus.

Inspekcijas savas kompetences ietvaros nevar sniegt vērtējumu par to, kāda informācija un kādā apjomā ir nepieciešama VID administratīvā procesa ietvaros, tāpēc Inspekcija nevar izvērtēt, vai Iesniedzējas gadījumā VID bija nepieciešama gan ienākošā, gan izejošā Iesniedzējas kontu naudas plūsma.

Vienlaikus, apskatot Iesniedzējas Sākotnējai sūdzībai pievienotos AS Swedbank un “PPS EU” SA sagatavotos Iesniedzējas kontu pārskatus, konstatējams, ka tajos ir pieejams atšķirīgs informācijas apjoms. Piemēram, “PPS EU” SA sniegtajā pārskatā ir redzama Iesniedzējas konta naudas plūsma (izejošie un ienākošie darījumi), juridiskas vai fiziskas personas, ar kurām slēgti darījumi, taču nav redzami fizisko personu personas kodi, kā arī darījumu detaļas (darījuma apraksts/maksājuma mērķis). Jāņem vērā arī tas, ka, lai gan VID vēstulē norādīts, ka VID abām kredītiestādēm ir pieprasījusi vienu un to pašu informāciju – vārds, uzvārds, personas kods, bankas konta numurs, konta informācija, tomēr abu kredītiestāžu sniegtais informācijas apjoms būtiski atšķiras, jo “PPS EU” SA sniegtajā pārskatā nav redzami trešo personu personas dati. Kā norādīts jau iepriekš, Inspekcija kā personas datu apstrādes uzraudzības iestāde, var vērtēt personas datu apstrādes samērīgumu, proti, to, vai apstrādājamais personas datu apjoms ir samērīgs/atbilstošs nolūkam, kāpēc šos datus ir nepieciešams apstrādāt.

Vērtējot Iesniedzējas personas datu apstrādes nolūku (skat. [3.5.2] apakšpunktu) kopsakarā ar apstrādājamo datu apjomu, secināms, ka identificētais nolūks nav attiecināms uz trešo personu personas datu apstrādi. Ar labprātīgas nodokļu nomaksas veicināšanas nolūku ir pamatojama Iesniedzējas kontos esošās naudas plūsmas pārbaude, taču šis nolūks nav attiecināms uz Iesniedzējas izejošos/ienākošos darījumos iesaistīto trešo personu personas datu (personas kodu) un darījumu mērķu apstrādi, lai gan šāda informācija nonāca VID rīcībā ar AS “Swedbank” sniegto Iesniedzējas konta pārskatu.

Nemot vērā iepriekš minēto, Inspekcijas direktore secina, ka nav viennozīmīgi konstatējams, ka citu trešo personu personas datu apjoms ir samērīgs ar nolūku (mērķi), kuru VID vēlas panākt apstrādājot šos datus. Inspekcijas direktore uzskata, ka katram VID veiktam personas datu apstrādes gadījumam ir jābūt individuālam, izvērtējot tieši konkrētās lietas ietvaros apstrādājamo datu apjomu un pārzinim pamatojot šī datu apjoma izvēli, jo pretējā gadījumā VID var nesamērīgi iejaukties personas privātajā dzīvē, kā arī apstrādāt trešo personu datus, kas neatbilst sākotnējam VID uzsāktās personas datu apstrādes nolūkam. Neizslēdzot, ka atsevišķos gadījumos VID šī nolūka sasniegšanai ir nepieciešams apstrādāt arī trešo personu datus, Inspekcija secina, ka VID sniegtais skaidrojums nesniedz pamatojumu, kāpēc citu personu personas datu apstrāde ir nepieciešama noteiktajā apjomā konkrētajā situācijā.

[3.5.4] Personas datu glabāšanas termiņš

Iesniedzēja par nesamērīgu uzskata VID noteikto termiņu personas datu glabāšanai, proti, VID informācijas sistēmā šie dati tiek glabāti 5 gadus, bet nodokļu maksātāja lietā – “personas dzīves mūžu”. Iesniedzēja uzskata, kā šāda personas datu glabāšanas termiņa noteikšana ir pretrunā ar Iesniedzējas kā datu subjekta tiesībām.

Ievērojot Iesniedzējas Sākotnējā sūdzībā izteikto lūgumu pārbaudīt, vai VID ir tiesības glabāt Iesniedzējas personas datus “personas dzīves mūžu”, norādāms, ka personas datu glabāšanas termiņa samērīgums ir vērtējams kopsakarā ar personas datu apstrādes nolūku, un personas datu apstrādes nolūku nosaka pārzinis. Attiecīgi arī personas datu apstrādes (t.sk. glabāšanas) termiņa noteikšana ir pārzina kompetencē. Līdz ar to Inspekcija nevar izvērtēt, vai VID ir vai nav šādas tiesības, bet Inspekcija var pārbaudīt, vai noteiktais personas datu glabāšanas termiņš ir atbilstošs un samērīgs personas datu glabāšanas nolūkam.

Ņemot vērā to, ka Inspekcijas rīcībā ir tikai viena no VID sniegtajām atbildēm uz Iesniedzējas prasījumiem, konstatējams, ka Inspekcijai nav zināms VID pamatojums un skaidrojums šāda personas datu glabāšanas termiņa izvēlei. Jānorāda, ka pārzinim ir jāspēj pamatot personas datu glabāšanas termiņa izvēli gan kopumā, gan katrā konkrētā gadījumā, kā arī pārzinim ir jāsniedz skaidrojums datu subjektam, ja pēc datu subjekta pieprasījuma, pārzinis atsakās šos datus dzēst, pamatojot, kāpēc pārzinim ir nepieciešams turpināt datu subjekta datu apstrādi.

Izvērtējot VID vēstulē norādīto kopsakarā ar Datu regulas 5. panta 1. punkta e) apakšpunktā⁹ noteikto, proti, ka personas datus glabā ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā, būtu nepieciešams saņemt VID kā pārzina skaidrojumu attiecīgā personas datu glabāšanas termiņa izvēlei, lai Inspekcija varētu izvērtēt, vai tas ir samērīgs, un atbilstošs personas datu apstrādes nolūkiem.

[3.6] Rezumējot, Inspekcijas direktore secina, ka, ievērojot šā lēmuma [3.5.3] un [3.5.4] apakšpunktos konstatētās nepilnības VID veiktajā Iesniedzējas personas datu apstrādes procesā, proti, apstrādātā personas datu apjoma neatbilstību personas datu apstrādes nolūkiem, kā arī paskaidrojumu nesniegšanu par izvēlēto personas datu glabāšanas termiņu, ir nepieciešams atkārtoti izskatīt šos jautājumus pēc būtības, lai pārliecinātos, ka nav noticis personas datu aizsardzības pārkāpums.

Ņemot vērā minētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, pamatojoties uz Datu regulas 5. panta 1. punktu, 6. panta 1. punktu, 12. panta 3. un 4. punktu, 17. pantu un 57. panta 1. punktu f) apakšpunktu, likuma “Par nodokļiem un nodevām” 22.³ panta pirmo daļu, Kredītiestāžu likuma 63. panta pirmās daļas 11. punktu, Administratīvā procesa likuma 76. panta trešo daļu, 79. panta pirmo daļu, 81. pantu, 89. pantu, 91. panta ceturto daļu, Inspekcija

nolemj:

- atzīt Datu valsts inspekcijas amatpersonas faktisko rīcību, 2025. gada 11. augusta Inspekcijas atbildes vēstuli Nr. 2-4.2/1074-N, par tiesisku daļā par personas datu apstrādes tiesiskā pamata un nolūka noteikšanu;
- atzīt Datu valsts inspekcijas amatpersonas faktisko rīcību, 2025. gada 11. augusta Inspekcijas atbildes vēstuli Nr. 2-4.2/1074-N, par prettiesisku daļā, nevērtējot VID veiktās

⁹ e) tiek glabāti veidā, kas pieļauj datu subjektu identifikāciju, ne ilgāk kā nepieciešams nolūkiem, kādos attiecīgos personas datus apstrādā; personas datus var glabāt ilgāk, ciktāl personas datus apstrādās tikai arhivēšanas nolūkos sabiedrības interesēs, zinātniskās vai vēstures pētniecības nolūkos, vai statistikas nolūkos saskaņā ar 89. panta 1. punktu, ar noteikumu, ka tiek īstenoti atbilstoši tehniski un organizatoriski pasākumi, kas šajā regulā paredzēti, lai aizsargātu datu subjekta tiesības un brīvības (“glabāšanas ierobežojums”)

personas datu apstrādes samērīgumu, kā arī pārbaūžu laikā iegūto personas datu glabāšanas termiņu;

- uzdot Inspekcijas Uzraudzības nodaļai ierosināt pārbaudes lietu pēc savas iniciatīvas un izvērtēt VID pārbaūžu laikā veiktās personu personas datu apstrādes samērīgumu (t.sk., apstrādājot trešo personu datus), kā arī pārbaūžu laikā iegūto personas datu glabāšanas termiņu, ievērojot lēmuma [3.6] apakšpunktā konstatēto, un informēt Iesniedzēju par ierosināšanu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo un otro daļu lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam, savukārt lēmumu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Paziņošanas likuma 9. panta 1.¹ daļā noteikts, ka dokuments, kas nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi, uzskatāms par paziņotu otrajā darba dienā pēc tā nosūtīšanas.

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. pantu un 189. panta pirmo daļu un Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. panta otro daļu un Tieslietu padomes 2025. gada 24. jūlija lēmumu Nr. 48 “Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām” var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā pēc iesniedzēja adreses (deklarētās dzīvesvietas adreses, papildu adreses (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vietas.

Direktore

J.Macuka